

Gras in Denemarken niet groener dan in Nederland

Praktijkervaringen kunnen het praktijkonderzoek een behoorlijke meerwaarde leveren in de zoektocht naar oplossingen voor praktijkvragen. Dat was de basis van een studiereis naar zeven innovatieve bedrijven in Denemarken, die ASG-Praktijkonderzoek dit voorjaar organiseerde. Aan de studiereis namen tien onderzoekers en tien praktische, innovatieve melkveehouders deel. Eén van de deelnemers was Jan Manders. Hoe kijkt hij terug op de bezochte innovaties?

Wat trof je aan op de bezochte bedrijven in Denemarken?

'Elk bedrijf was op zijn eigen manier innovatief en vooruitstrevend. Sommige gaan met grote stappen vooruit. Ze nemen soms in één keer 100 koeien erbij, of 3 ton melk erbij in vijf jaar tijd. Die ruimte krijgen ze. Sommige doen ook gedurfde dingen, zoals zand in de boxen.'

Zand in de boxen...?

'Het systeem van zand in de boxen en het systeem zoals dat bedrijf het zand verwerkte, vond ik een grote gok. Zand in de boxen zal op zich positief zijn. Maar komt de investering er wel uit? Wat is de goede kwaliteit van het zand, plus de verwerking naderhand. Je krijgt nooit meer hetzelfde product in de boxen. Ik denk dat het vrij arbeidsintensief wordt. Voor het welzijn van de dieren is het zondermeer goed. Een ander systeem van boxbedekking zal dit niet overtreffen.'

Een ander bedrijf had de ligboxen in een hoek van 7 graden...

'Als je die boxen ziet, dan denk je: de koeien schuiven er bijna uit... Maar de koeien lagen er perfect in, de boxen waren schoon, de koeien stonden gemakkelijk op, ze schoven er zeker niet uit. Ik ben er erg positief over, maar in Nederland is men er erg bang voor.'

Er wordt weinig beweid in Denemarken...

'Ik had de indruk dat het meer een punt van arbeid was dan van beweiding. Je krijgt een beter gebruik van het grasland, en het is minder arbeidsintensief door de koeien op stal te houden. Net zoals in Nederland eigenlijk. Bij grote aantallen koeien wordt beweiden een probleem! Ik ervaar dat zelf ook op mijn bedrijf. Ik heb gestreden voor beweiding, maar nu heb ik ze ook op stal staan... Je hebt minder arbeid, je benut het grasland beter, en je hebt een betere benutting van de mineralen. Je hebt het veel beter in de hand. Beweiding is meer een managementprobleem dan dat het nou zoveel toevoegt aan de gezondheid van koeien... Anderzijds is het wél goed voor het imago van de melkveehouderij.'

De ronde melkveestal was zeker een hele ervaring?

'Dat was het zeker! Het was een 60-stands ronde melkstal, gebouwd rond een carrousel. Toen ik er vroeger over hoorde dacht ik: welke gek begint dáár nou aan. En toen ik het zag: fantastisch!! Je komt binnen door een tunnel, als in een voetbalstadion....Het is een machtige oppervlakte met een doorsnede van zo'n 30 meter. Je komt boven de melkstal via een loopbrug, en dan heb je een overzicht.... Als je een rondje maakt, heb je alle koeien gezien. Je kijkt er van bovenaf op. Perfect. Knap om zoiets als eenling op te zetten. Ik vraag me wel af of een melkstal met zulke grote loopafstanden nou wel zo gemakkelijk is. Als zich iets voordoet aan de andere

Bedrijfsgegevens:

Maatschap Manders-Hellegers te Milheeze

- 95 melkoeien
- quotum van 8 ton (eigendom); least ook melk bij
- 40 ha in gebruik (34 ha eigendom)
- jongvee (vanaf een half jaar) gehuisvest op opfokbedrijf

kant van de cirkel dan moet je de fiets pakken ... Koeien moeten zelf ook een hele afstand afleggen om gemolken te worden. De melkvoorziening van een 60-stands carousel was m.i. trouwens wat verkeerd ingeschat. Dit had het bedrijf gedaan met de gedachte om er ook ruwvoer te verstrekken. Dan moet je dus langer rondraaien. Dat loopt echter op deze manier niet geweldig. Dat gaan ze dan ook aanpassen of stopzetten.'

Wat was jouw indruk van de biologische melkveehouderij?

'Als het iets toevoegt aan de markt, en er is markt voor, dan kun je dat als boer gerust doen. Maar in Denemarken vraagt men zich af of de biologische bedrijven er binnen vijf jaar nog wel zijn... Er is onvoldoende markt. Die conclusie moeten we ook in Nederland meenemen. Ook hier doen we binnen de biologische melkveehouderij al stapjes terug, bijvoorbeeld in het gebruik van antibiotica. Bovendien, het verschil tussen biologisch en gangbaar is nog minimaal. Het kruipt steeds meer naar elkaar toe. Ik heb het ook altijd als kwalijk ervaren dat wij als boeren zelf het verschil zijn gaan aangeven tussen gangbaar en biologisch...Alsof we het netjes kunnen doen, en minder netjes... De gangbare boer doet het echt niet slecht. We doen geen overdadige dingen...In de bemesting weet ik niet wat wij nog verkeerd doen. We gebruiken minimaal kunstmest, we gebruiken meer organische mest, we injecteren. Welzijn doe je ook voor je eigen genot etc.'

Hoe kijk jij aan tegen de toekomst van de Nederlandse melkveehouderij?

'Je moet innovatief blijven. Er zijn voldoende uitdagingen. De mogelijkheden om melkveehouderij in Nederland te behouden zijn er voldoende. Beperkingen zijn er natuurlijk ook. In Denemarken is het al met al niet anders. Er is iets meer ruimte. Maar omdat grond niet direct een noodzaak meer is schieten wij in Nederland op dat punt niet echt tekort. Ook niet qua innovatie. De expansie in Nederland zal zich net zo ontwikkelen als in Denemarken. Als je die schaalvergroting wilt bereiken zullen we moeten samenwerken met andere bedrijven. Bijvoorbeeld binnen de familie, met burens, in de streek. Ook om het plaatje economisch en sociaal compleet te krijgen.'

Ben je zelf ook erg innovatief op je eigen bedrijf?

'Je moet als ondernemer geen gekke, risicovolle dingen doen. We zetten wél de puntjes op de 'i' in de bedrijfsvoering. Het gaat erom resultaten te leveren, en om de kostprijs laag te houden. Het is wel goed dat Praktijkonderzoek innovatieve projecten uitvoert of uitzet in de praktijk. Want om grotere onderzoeken op eigen houtje uit te proberen, daar zie ik het nut niet van in.'

Henk Bosch

